

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Přípustná retroaktivita ve věcech výživného dítěte

Cílem tohoto příspěvku je zamyslet se nad současnou právní úpravou výživného na dítě s přihlédnutím k zachování právní jistoty povinného rodiče.

Dle ustanovení § 910 a násl. občanského zákoníku je upravena vyživovací povinnost mezi osobami blízkými. Pro určení výše výživného se mimo jiné přihlédne k majetkovým poměrům povinné osoby a zároveň platí, že životní úroveň dítěte má být zásadně shodná s životní úrovní rodičů dle § 915 odst. 1 OZ. Na základě těchto ustanovení pak ve spojení s § 923 odst. 1 OZ se může pečující rodič domáhat, aby soud výživné zvýšil v případě, že selepší majetkové poměry povinného rodiče. Zákon je ve vztahu k pečujícímu rodiči v tomto směru benevolentní a umožňuje mu přiznat navýšení výživného i zpětně za uplynulé tři roky. Zásadní je pro nové rozhodnutí o výživném okamžik relevantní změny poměrů. V těchto případech přiznání výživného zpětně je výjimkou ze zásady *nemo pro praeterio alitur* (výživné za prošlý čas se nehradí), jejíž existence je odůvodněna ochranou zájmů dítěte jakožto slabší strany z vyživovacího vztahu.

O zvýšení výživného zpětně by mělo být v zásadě rozhodováno výjimečně, odůvodňují-li to okolnosti případu. Je totiž třeba brát v úvahu princip právní jistoty povinného rodiče (srov. Rozsudek MS v Praze ze dne 1.10.2014, č.j. 55 Co 313/2014-827). Rozhodovací praxe soudů se však povětšinou přiklání k vyhovění návrhu pečujícího rodiče a povinnému rodiči tak může nárazově vzniknout povinnost doplatit v rámci několika dnů i stotisícové částky. Tato skutečnost se může na povinném rodiči zásadně negativně podepsat, kdy rozsudek o zpětném přiznání výživného jej může zavázat k plnění, které si i přes zlepšení svých majetkových poměrů nemůže dovolit uhradit jednorázově či ve splátkách, kdy zpravidla soudy, rozhodují-li o splátkách, umožní dlužné výživné uhradit standartně ve lhůtě do 1 roku. Zjevný negativní ekonomický dopad však případný splátkový kalendář nemusí vždy zmírnit, když se měsíční výdaje povinného rodiče najednou nepoměrně zvýší. Kromě ekonomického a sociálního dopadu nelze opomíjet také negativní dopad na psychiku povinného rodiče. Povinný rodič se v důsledku nemožnosti úhrady dlužného výživného může ocitnout v prodlení a následně i v exekuci.

Do úvahy připadá otázka, zda současná právní úprava dostatečně respektuje princip právní jistoty povinného rodiče. Povinný rodič totiž v případě zlepšení svých majetkových poměrů může očekávat, že soud obdrží návrh na zvýšení výživného, nicméně po něm nelze spravedlivě žádat, aby si pro případ, že ke zvýšení výživného skutečně dojde, tvořil dostatečnou finanční rezervu, kterou bude po dobu několika let udržovat. Můžeme jen domýšlet, proč pečující rodič s podáním návrhu na zvýšení výživného otálí a rozhodne se návrh podat po uplynutí dlouhé doby od změny poměrů až na straně rodičů či dětí. Soud musí vždy zvažovat všechny rozhodné okolnosti každého jednotlivého případu, mimo jiné i důvody, pro které nebylo řízení o zvýšení výživného zahájeno dříve, když obsahem rodičovské odpovědnosti je dohlížet na materiální zabezpečení dítěte, a podá-li rodič návrh až 3 roky po relevantní změně poměrů, zřejmě měl za to, že není potřeba vyššího výživného.

Nelze opomíjet, že rodiče mají povinnost pečovat o jmění dítěte a spravovat je jako řádní hospodáři podle § 896 odst. OZ. To znamená, že rodiče jsou povinni chovat se ke jmění dítěte tak, jako by byli jeho hospodáři, a jako takoví jsou povinni hospodařit řádně.^[1] Lze se důvodně domnívat, že jednání

pečujícího rodiče, který mohl již několik let požádat o zvýšení výživného, a přesto tak neučinil, je v rozporu se standardem této řádné správy. Jistě by bylo zajímavé sledovat, jak by se soud vypořádal se žalobou již dospělého dítěte proti pečujícímu rodiči, který mohl požádat o úpravu výživného, a přesto tak neučinil.

Domníváme se, že rozhoduje-li soud o zvýšení výživného zpětně k okamžiku, kdy došlo ke změně poměrů, měl by se důsledně zabývat zjištěním skutkového stavu věci, zejména z jakého důvodu pečující rodič otálel s podáním návrhu na zvýšení výživného, když na straně jedné nedostatečně hájil zájem svého dítěte na materiálním zabezpečení, obzvláště za situace, kdy bylo v možnostech pečujícího rodiče apelovat na povinného rodiče méně formální cestou a dohodnout se na adekvátním zvýšení výživného, na straně druhé pak vystavil povinného rodiče negativnímu ekonomickému dopadu, když je třeba zvažovat, zda nemohlo také dojít ke zneužití práva pro případ, kdy pečující rodič úmyslně vyčkává s podáním návrhu na dobu, kdy bude částka dlužného výživného pro povinného rodiče ve svém důsledku likvidační.

Mgr. Kateřina Kolářová Justová,
advokátka

Martin Hušek,
právní asistent

Valíček & Valíčková
advokátní kancelář, s.r.o.

[Valíček & Valíčková, advokátní kancelář](#)

Kanceláře **Brno**: Nám. Svobody 18, Brno

Kancelář **Praha**: The Flow Building, Václavské nám. 47, Praha

Kancelář **Vyškov**: Dukelská 12, Vyškov

Kancelář **Ivančice**: Petra Bezruče 2, Ivančice

Tel.: 770 685 603

email: info@brno-advokatnikancelar.cz

[1] DVOŘÁK, J., ELISCHER, D., FIALA, J., FRINTA, O., FRINTOVÁ, D., NOVÁ, H., ŠVESTKA, J., ZUKLÍNOVÁ, M. Občanský zákoník: Komentář, Svazek II, (§ 655-975). [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-1-27]. ASPI_ID KO89_b2012CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)